

EDUCATION AS A GOAL IN PUBLIC POLICIES

Maria Ana Georgescu

Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: This study is focused on challenges regarding education and its' relationship with the socio-economic life. Declared as a national priority in Romania, education is presented in real terms, of the public expenditures from GDP for education, of school dropout rates, of percentage of employment based on tertiary education. An analysis and comparison is made regarding the statistical data related to education in Romania and in the European countries. We develop a moderate attitude concerning the priority given to education in public policies over the past decades in our country.

Keywords: education, public expenditure, school dropout rate, labour market, employment.

1. Argument

"Natura ne aseamăna, educația ne deosebește!"
(Confucius)

Aserțiunea înțeleptului chinez, transmițându-și valabilitatea peste veacuri, a constituit, prin actualitatea ei de netăgăduit, mobilul redactării lucrării noastre. Aceasta are ca obiectiv să pună în evidență locul acordat educației în România, prin intermediul politicilor specifice: cheltuieli publice pentru educație ca procent din Produsul Intern Brut, finanțarea per elev/student ca procent din cheltuiala publică. Totodată, este analizată relația dintre competitivitatea economică și abandonul școlar și e realizată o comparație a datelor statistice legate de educație, între țările europene.

La nivel internațional, pe data de 5 octombrie, se sărbătorește Ziua Mondială a Educației, prin care se dorește semnalarea faptului că o educație de calitate reprezintă cheia unei posibile reușite profesionale.

În cadrul strategiei ONU care exprimă viziunea de transformare a lumii pentru o dezvoltare durabilă, a fost înscris printre priorități, în 2015, *accesul echitabil și universal la educație*¹. Dar egalitatea de acces nu e totuna cu egalitatea șanselor², dacă pe lângă componenta legislativă nu e dublată de componenta economică, de sprijinire a procesului de școlarizare.

În ce privește orientarea la nivelul Uniunii Europene, pe fondul unei preocupări strategice internaționale în domeniul educației, s-a realizat o strategie comună a învățământului, în contextul globalizării. Începând cu anul 1997 s-au produs la nivelul Uniunii Europene progrese

¹ Agenda 2030 a ONU

² M.A.Georgescu, 2005, p.215

în realizarea efectivă a unui spațiu european extins al educației³. Mai multe reuniuni s-au axat pe educație, precum cele enumerate:

- Lisabona 1997
- Sorbona 1998
- Bologna 1999
- Praga 2001
- Copenhaga 2002
- Berlin 2003
- Bergen 2005
- Londra 2007
- Louvain-la-Neuve 2009.

Consiliul European de la Lisabona, din martie 2000, și-a stabilit un foarte ambițios obiectiv strategic, anume ca până în anul 2010 “Uniunea Europeană să devină cea mai competitivă și dinamică economie din lume, bazată pe cunoaștere, capabilă de creștere economică durabilă, cu mai multe locuri de muncă și o mai mare coeziune socială.”⁴ *Asigurarea calității proceselor de formare inițială* a devenit o problemă de maximă complexitate și a fost desemnată ca obiectiv strategic prioritar.

România are elaborat un document strategic privind procesul de învățământ, al cărui obiectiv general este *dezvoltarea unui sistem de educație și formare profesională adaptat cerințelor pieței muncii și nevoilor beneficiarilor direcți*.⁵ Se dorește dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională în jurul a patru dimensiuni cheie: relevanță, acces și participare, calitate, inovație și cooperare.

2. Este educația o prioritate reală a politicilor publice din România?

Declarată prioritate națională în toate campaniile electorale, educația din țara noastră ar trebui să beneficieze de sprijin material măcar la nivelul promisiunilor, de a avea alocat un procent de 6% din Produsul Intern Brut. Datele statistice disponibile pe ultimii ani, prezentate în Tabelul 1, dovedesc că niciodată nu s-a reușit atingerea acestui **procent din cheltuielile publice**, procentul variind chiar în sens descendent, de la 4,25% în 2007 la 2,6% în 2012, fiind cea mai redusă alocare de resurse, comparativ cu toate celelalte țări analizate, exceptând Estonia, care are tot 2,6%.

Tabel nr.1. Cheltuieli publice pentru educație, ca procent din PIB

Țări\Ani	2007	2008	2009	2010	2011	2012
UE (28 țări)	4,92	5,04	5,38	5,41	5,25	5,3
Belgia	6	6,43	6,57	6,58	6,55	6,6
Bulgaria	3,88	4,44	4,58	4,1	3,82	3,7
Republica Cehă	4,05	3,92	4,36	4,25	4,51	4,3
Denemarca	7,81	7,68	8,74	8,81	8,75	8,8
Germania	4,49	4,57	5,06	5,08	4,98	4,8
Estonia	4,72	5,61	6,03	5,66	5,16	4,8
Irlanda	4,92	5,67	6,43	6,41	6,15	6,2

³ Documente și strategii UE și CE

⁴ Agenda Lisabona 2010

⁵ Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020, p.20

Spania	4,34	4,62	5,02	4,98	4,82	4,3
Franța	5,62	5,62	5,9	5,86	5,68	5,7
Croatia	4,02	4,32	4,42	4,31	4,21	4,2
Italia	4,27	4,56	4,7	4,5	4,29	3,4
Letonia	5,07	5,71	5,59	4,96	4,96	2,6
Lituania	4,64	4,88	5,64	5,36	5,17	4,8
Ungaria	5,29	5,1	5,12	4,9	4,71	4,1
Olanda	5,32	5,5	5,95	5,98	5,93	5,9
Austria	5,33	5,47	5,98	5,91	5,8	5,6
Polonia	4,91	5,08	5,09	5,17	4,94	4,9
Portugalia	5,1	4,89	5,79	5,62	5,27	4,9
Romania	4,25	4,2	4,24	3,53	3,07	2,6
Slovenia	5,15	5,2	5,69	5,68	5,68	5,4
Slovacia	3,62	3,61	4,09	4,22	4,06	3,1
Finlanda	5,9	6,1	6,81	6,85	6,76	7,1
Suedia	6,61	6,76	7,26	6,98	6,82	7,4
Marea Britanie	5,29	5,28	5,56	6,15	5,98	6,1
Norvegia	6,66	6,4	7,24	6,87	6,66	4,6
Elveția	4,88	4,95	5,36	5,22	5,28	5,2

Surse:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/download.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tsdsc510> și

[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Main_indicators_for_public_expenditure_(excluding_early_childhood_educational_development),_2012_ET15.png)

[_on_education_\(excluding_early_childhood_educational_development\),_2012_ET15.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Main_indicators_for_public_expenditure_(excluding_early_childhood_educational_development),_2012_ET15.png)

În ce privește **finanțarea per elev/student ca procent din cheltuielile publice**, datele oficiale publicate arată că acesta a fost sub 5% în țara noastră, aspect ilustrat în Fig.1, dintr-un PIB și așa destul de mic.

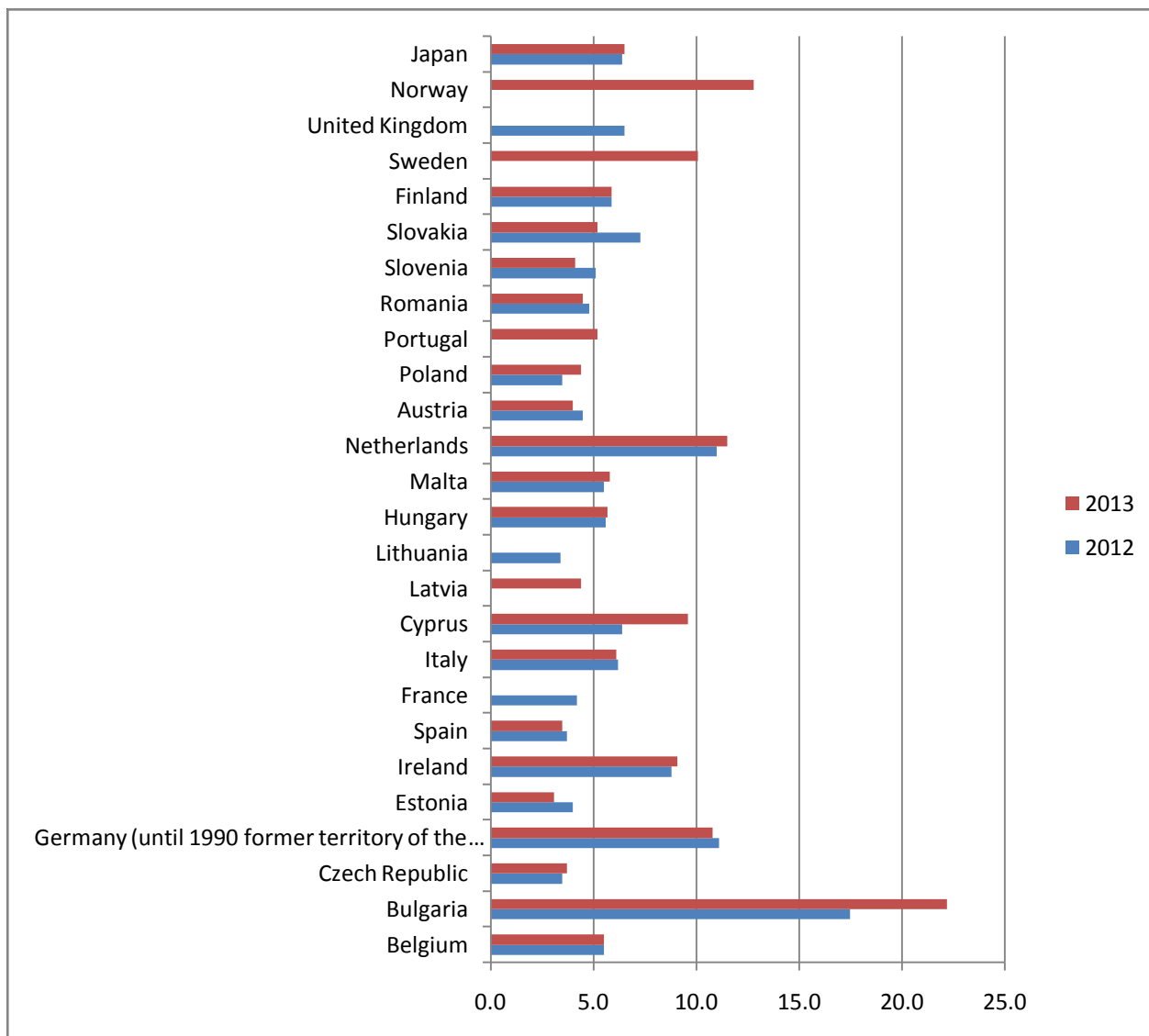

Fig.1. Finanțarea elevilor/studentilor ca procent din cheltuielile publice
 (prelucrare proprie pe baza Portalului European de date)

Spre deosebire de noi, vecinii bulgari au asigurat un procent de 23% finanțare publică/elev ori student în anul 2013, fiind frunțași la nivel european.

3. Educația și relația cu mediul socio-economic

Un prim aspect pe care-l abordăm este **relația dintre educație și competitivitate**. România se situează în grupa țărilor celor mai puțin competitive din UE, alături de Ungaria, Slovacia, Slovenia, Macedonia, Grecia. În Tabloul Indicelui Competitivității 2016-2017, din totalul de 138 de țări evaluate, România se situa pe locul 62.⁶

⁶ Raportul general al competitivității 2016-2017 – Forumul Economic Mondial, p.15.

Educația primară este socotită ca unul dintre pilonii competitivității. Și totuși, în țara noastră un procent semnificativ de copii nu finalizează învățământul primar, conform datelor statistice disponibile, din Tabelul 2, care reflectă o evoluție a ratelor abandonului școlar.

Rata abandonului școlar reprezintă *diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar*, conform definiției Institutului Național de Statistică.

Tabel nr.2. Rata abandonului școlar în învățământul primar din România

Anul	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
%	7.2	7.7	8.1	5.8	2.7	1.1	2.2	4.6	4.8	5.4	5.7	6.4	7.3	8.5

Sursa:INSSE-Baze de date statistice

Abandonul din sistemul de învățământ și formare profesională este privit ca o problemă serioasă în diferite țări din UE și a atras atenția multor cercetători, multor factori de decizie și educatori. Un nivel de educație inadecvat înseamnă că tinerii nu posedă nivelul de calificare cerut în economiile contemporane, bazate pe cunoaștere.

În Raportul Comisiei Europene *Combaterea abandonului timpuriu din educație și formare în Europa: strategii, politici și măsuri*, România este menționată alături de Croația, Ungaria, Polonia, Slovacia și Suedia, pentru creșterea ratei abandonului școlar la toate nivelele de învățământ, în anul 2013 față de 2009 ca an de referință, precum și pentru faptul că s-a depășit pragul de 10% cât ar fi fost limita superioară a țintei acceptabile a acestui fenomen, cu aproape 6 procente.⁷

Date mai recente, din anul 2016, atestă că 27,8% dintre copiii români sub 18 ani, din diferite nivele de învățământ, nu frecventau școala, cu 7% mai mult față de media europeană și cu 10% mai mult decât în 2014.⁸

Alt aspect pe care-l analizăm este **irosirea de “creiere” sau de forță de muncă superior calificată** în România, fapt ce se poate constata din Fig.nr.2.

⁷ Comisia Europeană (2014) *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures*

⁸ Badea, C. (2016) *România, trezește-te! Aproape o treime dintre copii nu merg la școală*

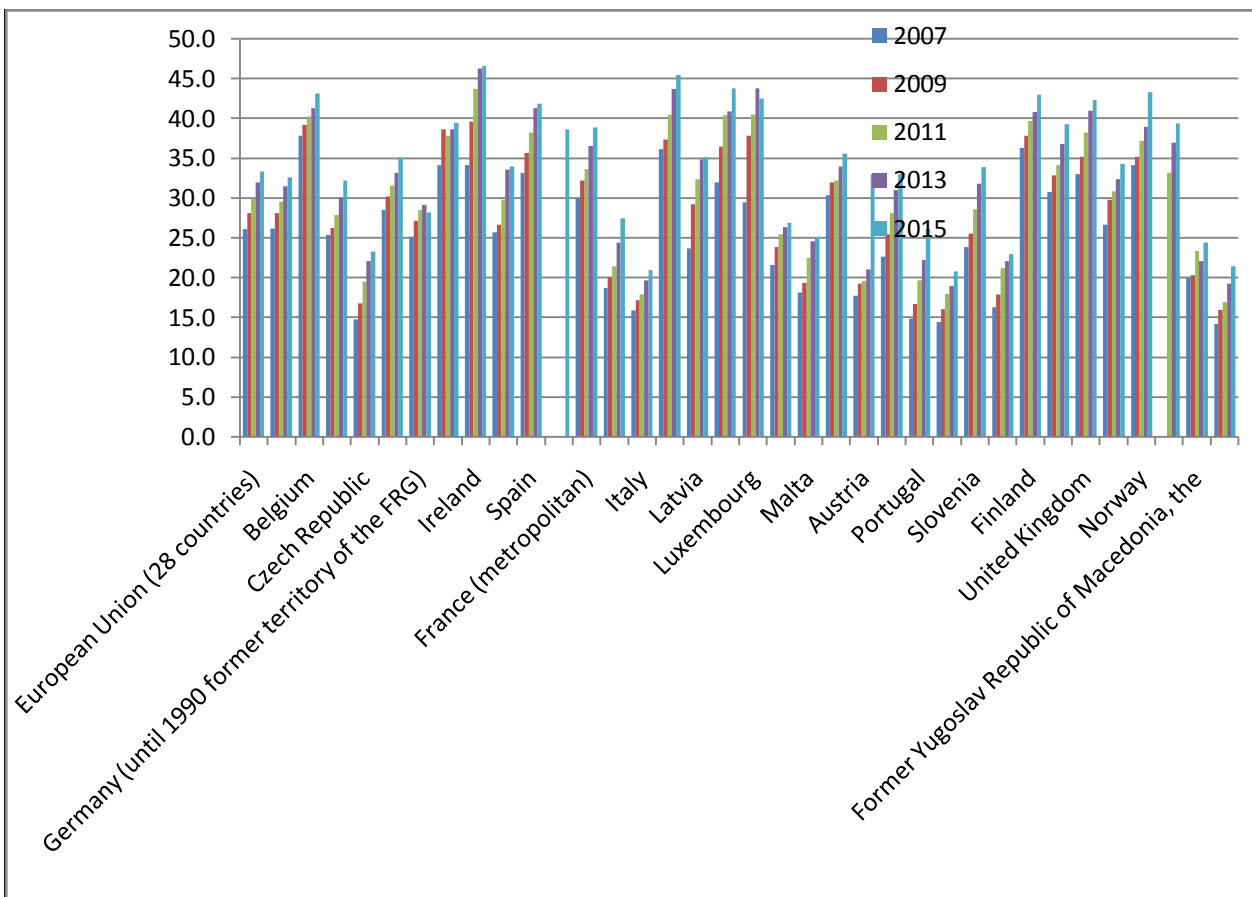

Fig. 2. Structura procentuală a angajării (2007-2015) în funcție de educația terțiară – comparație între țări europene (Prelucrare proprie pe baza Portalului European de date)

În țara noastră, pe durata perioadei analizate (2007-2015), rata angajării absolvenților cu studii superioare, în structura ocupării, nu a depășit procentul de 23%. Pentru o imagine mai amănunțită, am reprezentat în Fig.3 evoluția acestui proces.

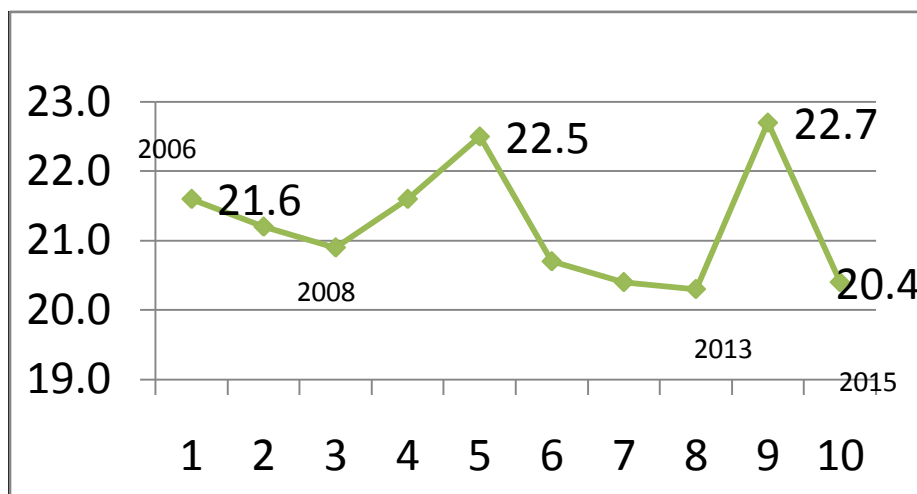

Fig.3. Evoluția ratei angajării tinerilor cu studii superioare (2006-2015) (Prelucrare proprie pe baza Portalului European de date)

Se pot constata tendințele oscilante în angajarea de forță de muncă superior calificate, la noi în țară.

Concluzii

- Datele statistice pentru România nu confirmă declarațiile politice, conform cărora educația este o prioritate națională. Prin politici publice adoptate, procentele alocate din PIB pentru educație, pe ultimii ani pentru care există informații disponibile, sunt cele mai reduse la nivelul statelor europene, iar finanțarea elevilor și studenților este sub 5% din cheltuielile publice.
- Abandonul școlar al copiilor sub 18 ani este de aproape 28% în România secolului XXI, una dintre ratele cele mai ridicate din Europa.
- În prezent, absolvirea unei facultăți, diploma obținută, nu oferă individului automat un status profesional, un loc de muncă, doar un simplu bilet de prioritate. De aici rezultă devalorizarea diplomelor treptelor înalte de învățământ pe piața forței de muncă.
- Educația, în special învățământul superior, trebuie să devină o prioritate pusă în practică pentru orice țară care dorește să creeze o economie bazată pe cunoaștere, fiind în același timp o condiție fundamentală pentru promovarea competitivității internaționale, pentru atingerea unor rate mai ridicate de creștere economică și ocupare a forței de muncă, în contextul dezvoltării durabile.

BIBLIOGRAPHY

1. *Agenda Lisabona* a UE (2010) Disponibilă pe: http://arhiva.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7cdisplayArticle/articleID_12998/Agenda-Lisabona.html. Accesată: 5.04.2017.
2. *Agenda 2030* a ONU (2015) Disponibilă pe: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld/publication>. Accesată: 5.05.2017.
3. Badea, C. (2016) *România, trezește-te! Aproape o treime dintre copii nu merg la școală*. Disponibil pe: <http://www.ziare.com/scoala/elevi/romania-trezește-te-aproape-o-treime-dintre-copii-nu-merg-la-scoala-viitorul-e-sumbru-1423969>. Accesat: 10.05.2017.
4. Documente și strategii UE și CE. Disponibile pe: <http://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Documente-si-strategii-UE-si-C33527.php>. Accesate: 99.05.2017.
5. Comisia Europeană (2014) *Tackling Early Leaving from Education and Training in Europe: Strategies, Policies and Measures*. (Combaterea abandonului timpuriu din educație și formare în Europa: strategii, politici și măsuri) Disponibil pe: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/175EN.pdf. Accesat: 19.05.2017.
6. Eurostat: *Your key to European statistics*. (2016) Disponibil pe: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training>. Accesat: 27.10.2016.
7. European Data Portal. *Financial aid to students by education level - as % of total public expenditure*. Disponibil pe: <https://www.europeandataportal.eu/data/dataset/tqblssyzcflfvi6rboew>. Accesat: 27.10.2016.
8. Georgescu, M.A. (2005) *Sociologie*, Ed. Casa cărții de știință, Cluj-Napoca.
9. INSSE-Baze de date statistice. *Rata abandonului în învățământul preuniversitar, pe nivele de educație. Învățământul primar*. Disponibil pe: <http://statistici.insse.ro/shop/>
10. *Main indicators for public expenditure on education* (excluding early childhood

- educational development), 2012 ET15.png. Disponibil pe: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Main_indicators_for_public_expenditure_on_education_\(excluding_early_childhood_educational_development\),_2012_ET15.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Main_indicators_for_public_expenditure_on_education_(excluding_early_childhood_educational_development),_2012_ET15.png). Accesat: 20.05.2017
11. Schwab, Klaus (2017) *WEF- The Global Competitiveness Report 2016–2017 (Raportul general al competitivității 2016-2017 – Forumul Economic Mondial)*. Disponibil pe: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf. Accesat: 22.05.2017
12. *Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020*. Disponibilă pe: https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2016/strategii/Strategia_VET%2027%2004%202016.pdf. Accesată: 10.05.2017.